

“L’alphabetè”: นวนิยายเชิงอัตชีวประวัติของอโกต้า คริสต็อฟ

จากผู้ลี้ภัยชาวฮังการีเรียน สู่การเป็นนักเขียนภาษาฝรั่งเศส

ฐนวิชนม์ ไกรเพิ่ม*, ธนากร ประพฤทธิพงษ์** และจิรพงษ์ ฉลอม***

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานวนิยายเชิงอัตชีวประวัติของอโกต้า คริสต็อฟ เรื่อง **L’alphabetè: นวนิยายเชิงอัตชีวประวัติของอโกต้า คริสต็อฟ** (2004) ตามแนวทางการวิเคราะห์วรรณกรรม อีกทั้งเพื่อรำลึกถึงผู้ประพันธ์สตรีผู้ลี้ภัยท่านนี้ในโอกาสครบรอบ 82 ปีแห่งชาตกาล ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเชิงอัตชีวประวัติเล่มนี้สะท้อนภาพเหตุการณ์ในทุกช่วงวัยของอโกต้า คริสต็อฟได้เป็นอย่างดี ตั้งแต่วัยเด็กในฮังการี ช่วงที่ลี้ภัยมาอยู่ที่เมืองเนอชาแตล จนถึงช่วงการทำงานในโรงงานผลิตนาฬิกา เนื่องจากนวนิยายเล่มนี้เขียนในบันปลายชีวิต จึงเป็นกุญแจไขปมเรื่องในนวนิยายลำดับก่อนๆ ของเธอได้เป็นอย่างดี เพราะเธอมักนำปมเรื่องจากชีวิตของตัวเองไปใส่ในนวนิยายแต่ละเรื่องด้วย

คำสำคัญ อโกต้า คริสต็อฟ วรรณกรรม นักเขียนสตรีผู้ลี้ภัย

Abstract

This article aims to study the literature named **L’alphabetè: récit autobiographique** (2004) by Agatha Kristof on Critical Literature Theory. Futhermore, the writers want to devote this article as a memorial of her 82 Birthday’s anniversary. The results indicated that this novel clearly shows all parts of her life from her childhood in Hungary, fugitive life in Neuchatel even though work life in watch factory. This novel is about the Agatha’s last period of life which is a key to resolve all clues hidden in the previous novels by herself.

* **, *** , และ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยรังสิต

Keywords: Agota Kristof, literature, fugitive lady writer

บทนำ: ภูมิหลังครอบครัวของอโกต้า คริสต็อฟ นักเขียนภาษาฝรั่งเศสผู้ลี้ภัยชาวฮังการี

ภาพที่ 1: ภาพถ่ายอโกต้า คริสต็อฟ ผู้เขียนสตรีชาวฮังการี

อโกต้า คริสต็อฟ[†] (Agota Kristof) เกิดเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1935 ที่เมืองซิกวีอง (Csikvand) ประเทศฮังการี เมืองนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงบูดาเปสต์ เธอมีพี่ชายและน้องชาย รวม 2 คน พี่ชายคนโตชื่อ จาโน ส่วนน้องคนเล็กชื่อ ตีลา ในวัยเด็กเธอชอบแต่งเรื่องราวเพื่อแก่งลั่นน้องชายคนเล็ก บางครั้งถึงกับทำให้แม่โมโหจนถูกทำโทษ “*Ce que j’aime le plus, c’est de raconter des histoires à mon petit frère*” “*Je suis punie, naturellement, pour avoir raconté des âneries.*” (2004, 10-12) บิดาของเธอเป็นครูสอนหนังสือคนเดียวในหมู่บ้าน มารดาเป็นแม่บ้าน เธอเติบโตและเรียนหนังสือที่ฮังการี โดยมีบิดาเป็นผู้สอน เธอรักการเขียนและการอ่านอย่างมาก เธอหัดเขียนเรื่องราวต่างๆ เป็นภาษาฮังการีตั้งแต่ยังเป็นเด็ก

[†] ชื่อของ Agota Kristof หากถ่ายเสียงตามหลักการออกเสียงภาษาฮังการีจะต้องออกเสียงว่า ออโกตอ กริชโตฟ ในภาษาฮังการี สระ a จะออกเสียงเป็นหน่วยเสียง /ɔ/ และสระ o จะออกเป็นหน่วยเสียง /o/ ส่วนพยัญชนะที่ออกเสียงต่างไปจากภาษาฝรั่งเศสก็คือหน่วยเสียง /s/ ในภาษาฮังการีจะออกเป็นหน่วยเสียง /ʃ/ (เสียงอโฆชะ)

ด้านครอบครัว อโกต้า คริสต็อฟ หย่าร้างถึง 2 ครั้ง และมีลูก 3 คน เธอเสียชีวิตเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 2011 เมื่ออายุ 75 ปี ร่างของเธอฝังอยู่ที่บ้านเกิดในฮังการี

ภาพที่ 2 : ภาพแผ่นป้ายรำลึกถึงอโกต้า คริสต็อฟ บนกำแพงหน้าโรงเรียน Kanizsai Dorottya ที่เมือง Szombathely

ผลงานการตีพิมพ์

ในปี ค.ศ. 1972 อโกต้า คริสต็อฟ เริ่มแต่งบทละครเป็นภาษาฝรั่งเศส ประมาณ 10 เรื่อง บทละครเรื่องแรกชื่อ **จอห์นและโจ** (John et Joe) มีนักแสดงสมัครเล่นแสดงในร้านกาแฟหรือร้านเหล้าในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ ต่อมา มีผู้นำบทละครเหล่านั้นไปแสดงเป็นละครวิทยุ ส่วนวรรณกรรมเรื่องแรก ชื่อ **Le Grand Cahier** (บันทึกชีวิต) เกิดจากสิ่งที่เคยทำในวัยเด็ก อโกต้า เริ่มเขียนโน้ตสั้นๆ เกี่ยวกับความทรงจำวัยเด็ก สำนักพิมพ์เลอเซย (Editions du Seuil) ได้จัดพิมพ์โน้ตที่รวบรวมไว้ราว 2 ปี ให้เป็นวรรณกรรม และทำให้เธอประสบความสำเร็จอย่างมาก จนได้รับรางวัลหนังสือยุโรป (Le prix du livre européen) ในปี ค.ศ. 1986 ต่อมาในปี ค.ศ. 1992 อโกต้าได้รับรางวัล Le prix du livre Inter จากเรื่อง **Le troisième mensonge** (คำโกหกที่สาม) และในปี ค.ศ. 2008 ได้รับรางวัลผลงานวรรณกรรมแห่งยุโรปจากประเทศออสเตรีย จากผลงานโดยรวมทั้งหมดตลอดระยะเวลา 34 ปี ที่ อโกต้า คริสต็อฟ ได้อพยพลี้ภัยมาพำนักที่เมืองเนอซาเตล ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และเริ่มเขียนนวนิยายเป็นภาษาฝรั่งเศส

อโกต้า คริสต็อฟ สรรสร้างผลงานในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

บทละคร :

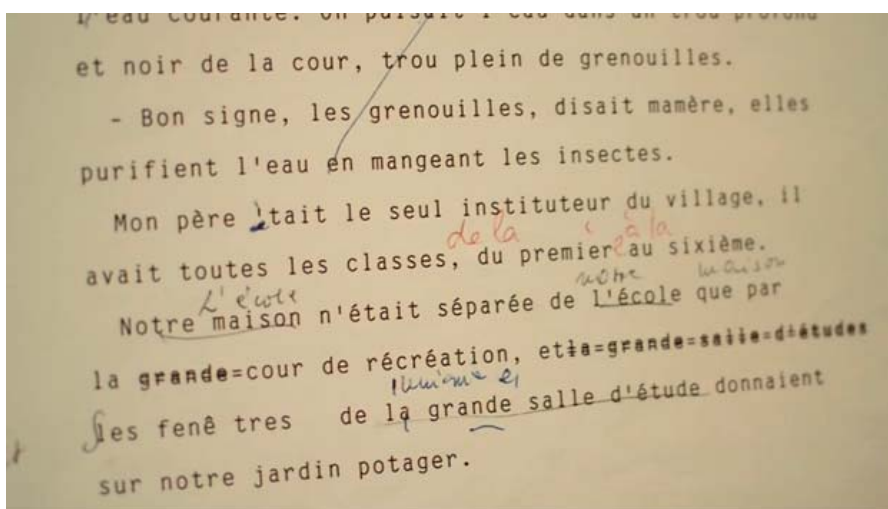
1. John et Joe (1972)
2. La Clé de l'ascenseur (1977)

นวนิยายเชิงอัตชีวประวัติของโกต้า คริสต็อฟ จากผู้ลี้ภัยชาวฮังการี
ผู้การเป็นนักเขียนภาษาฝรั่งเศส

3. Un rat qui passe (1984)
4. L'heure grise ou le dernier client (1975)
5. Le Monstre: et autres pièces (2007)

นิยายและนวนิยาย :

1. Le Grand Cahier (1986)
2. La Preuve (1988)
3. Le Troisième Mensonge (1991)
4. Hier (1995)
5. L'Analphabète (2004) ดัดแปลงเป็นบทละครเมื่อ ค.ศ 2008
6. C'est égal (2005)
7. Où es-tu Mathias? (2006)

ภาพที่ 3 : ร่างผลงานการเขียนภาษาฝรั่งเศสของโกต้า คริสต็อฟ

การวิเคราะห์นวนิยาย

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายลักษณะของนวนิยายด้วยการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ อาจสรุปได้ว่า การศึกษานวนิยายจะประกอบด้วยการศึกษา โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา กลวิธีการแต่ง และท่วงทำนองการแต่ง ดังที่ ททัยวรรณไชยากุล (2544, 83-87) ได้เสนอการวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยาย 7 ประเภท ได้แก่ โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศในเรื่อง และกลวิธีการแต่ง สอดคล้องกับแนวคิดของกุหลาบ มัลลิกะมาส (2550, 99) ที่ได้เสนอการวิจารณ์วรรณกรรมไว้ 10 ประเด็น ได้แก่ ประเภทของวรรณคดี โครงเรื่องและเหตุการณ์ในเรื่อง สารัตถะหรือแก่นของเรื่อง เวลาและสถานที่ ตัวละครในเรื่องและบทสนทนา เทคนิคหรือกลวิธีในการแต่ง สไตลการแต่ง ทางเสียงของผู้แต่ง บรรยากาศและแนวคิดหรือปรัชญาในการแต่ง แนวคิดการวิเคราะห์นวนิยายของนักวิชาการทั้งสองท่านนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2511) ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์นวนิยายออกเป็น 7 หัวข้อ ได้แก่ เนื้อหา กลวิธี โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร ทศนะ และฉาก

การวิเคราะห์นวนิยายตามแนวคิดของนักวิชาการเหล่านี้ มีประเด็นหรือหัวข้อที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม สำหรับการวิเคราะห์นวนิยายของอโกต้า เล่มนี้ ผู้ศึกษาจะใช้แนวทางการวิจารณ์นวนิยายของ วอลเทอร์ เจ. เดอ มาร์ตอง (1964, 20-22) ซึ่งเสนอประเด็นการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. โครงเรื่องและโครงสร้าง (Plot and Structure)
2. กลวิธีการเล่าเรื่อง (Point of View)
3. แก่นของเรื่องและจุดมุ่งหมาย (Theme and Purpose)
4. การสร้างตัวละคร (Characterization)
5. แรงจูงใจ (Motivation)
6. ฉาก (Scene)

1. โครงเรื่องและโครงสร้าง (Plot and Structure)

นวนิยายเชิงอัตชีวประวัติ (*L'analphabète: récit autobiographique*) เล่มนี้ เป็นงานเขียนเล่าความทรงจำตลอดชีวิตของอโกต้า คริสต็อฟ ตั้งแต่วัยเด็กเมื่อครั้งที่อยู่ในประเทศฮังการี จนกระทั่งลี้ภัยมาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศสวีตเซอร์แลนด์ นวนิยายประกอบด้วยเรื่องสั้นๆ 11 เรื่อง มีชื่อเรื่องกำกับอยู่ด้วยทุกตอน คือ *Débuts* (จุดเริ่มต้น), *De la parole à l'écriture*

(จากคำพูดส่วนตัวหนังสือ), *Poèmes* (บทกวี), *Clowneries* (ตัวตลก), *Langue maternelle et langues ennemies* (ภาษาแม่และภาษาแห่งศัตรู), *La mort de Staline* (ความตายของสตาลิน), *La mémoire* (ความทรงจำ), *Personnes déplacées* (ผู้อพยพ), *Le désert* (ทะเลทราย), *Comment devient-on écrivain?* (กลายเป็นนักเขียนได้อย่างไร), และ *L'alphabète* (อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้)

ภาพรวมของนวนิยายหรืองานเขียนประเภทอื่น อโกต้า คริสต็อฟ เสนอภาพความทรงจำอันหมองเศร้าในชีวิต การเผชิญหน้ากับสังคมอันโหดร้าย การลี้ภัยจากบ้านเกิดมายังประเทศที่ไม่รู้จัก การไร้ซึ่งความหมายของชีวิต การพลัดพรากและความสับสน ภาพความทรงจำและความคิดของอโกต้า คริสต็อฟ วนเวียนอยู่ในงานเขียนแทบจะทุกเล่ม ผู้อ่านจะสัมผัสได้ถึงความรู้สึกที่แฝงอยู่ในใจของตัวละคร มีหน้าซ้ำ อโกต้ายังหยิบยกบางตอนของนวนิยายเรื่อง *Hier* (เมื่อวาน) คือตอน *Je pense* (ฉันคิด) มานำเสนออีกครั้งในนวนิยายเรื่อง *C'est égal* (อะไรก็ได้) ด้วย

2. กลวิธีการเล่าเรื่อง (Point of View)

เทคนิคการเล่าเรื่องตามทฤษฎีที่ว่าด้วย “ศาสตร์เรื่องเล่า” นั้น วัลยา วิวัฒน์ศร (2542, 64) ได้จัดลักษณะการเล่าเรื่องที่ตรงกับเทคนิคการเล่าเรื่อง ประเภท *Le narrateur agent: Je* (ผู้เล่า-ผู้กระทำ) ลักษณะของผู้เล่าเรื่องประเภทนี้ปรากฏในเรื่องแต่ง ที่ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอก และเล่าเรื่องตามมุมมองของตน สังเกตได้จากการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวเองว่า ฉัน/ข้าพเจ้า “Je” มาจากการถ่ายทอดเรื่องราว นอกจากนี้ วัลยา วิวัฒน์ศร ยังเสนอแนวคิดด้วยว่า เรื่องเล่าประเภทนี้เป็นการเล่าเรื่องที่หนักแน่น น่าเชื่อถือ เพราะผู้อ่านจะรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับโชคชะตาของตัวละคร และได้ค้นพบโลกของนวนิยายไปพร้อมๆ กับผู้เล่า

อโกต้า คริสต็อฟ บรรยายเรื่องราวในวัยเด็ก ที่ผู้อ่านจะพบข้อมูลได้ในบท *Débuts, De la parole à l'écriture, Poèmes* ต่อจากนั้น ผู้เขียนนำเสนอเรื่องราวในวัยรุ่น พบในบท *Clowneries, Langue maternelle et langues ennemies, La mort de Staline* ผู้เขียนบรรยายให้ผู้่านนึกเห็นภาพบรรยากาศและสภาพบ้านของเธอในวัยเด็ก ฉากในบ้านเมืองที่เธอเกิด รวมทั้งเหตุการณ์ทางการเมืองในสมัยนั้น เพื่อให้ผู้อ่านมีภาพในใจและเกิดอารมณ์ร่วมเช่นเดียวกับผู้เขียน ที่ได้ผ่านช่วงเวลาอันโหดร้ายนั้นมาแล้ว ในบท *La mort de Staline* ผู้เขียนนำเสนอให้ผู้อ่านเห็นว่า การขาดเสรีภาพและอิสรภาพหลังจากที่สหภาพโซเวียตเข้าครอบครอง ฮังการีเป็นการบั่นทอนความนึกคิดของผู้คนทั้งประเทศ

L’alphabet: récit autobiographique เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหา สาร และมุมมองในนวนิยายทุกเรื่องของอโกต้า เนื้อเรื่องทั้ง 11 บท ในนวนิยายเชิงอัตชีวประวัติเล่มนี้ นำเสนอเรื่องราวตามลำดับเวลา จากเหตุการณ์ในภาพความทรงจำครั้งยังเป็นเด็ก จนถึงเรื่องราวต่างๆ ในวัยผู้ใหญ่

อโกต้า คริสต็อฟเล่าเรื่องหรือถ่ายทอดอารมณ์ของตัวเองด้วยประโยคง่ายๆ ไม่ซับซ้อน *“Je sais que je n’écrirai jamais le français comme l’écrivent les écrivains français de naissance, mais je l’écrirai comme je le peux, du mieux que je le peux. Cette langue, je ne l’ai pas choisie. Elle m’a été imposée par le sort, par le hasard, par les circonstances.”* (2004, 54) “ฉันรู้เพียงแค่ว่า ฉันไม่มีทางจะเขียนภาษาฝรั่งเศสได้เหมือนกับนักเขียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสมาตั้งแต่เกิด แต่ฉันจะเขียนในแบบของฉันตามที่ฉันจะเขียนได้ ภาษาฝรั่งเศสไม่ใช่ภาษาที่ฉันเลือก ทว่าผ่านเข้ามาในชีวิตฉันโดยไม่รู้ตัว ด้วยเหตุบังเอิญ และสถานการณ์บังคับ” อโกต้าได้สอดแทรกทัศนคติของตัวเองไว้ในนวนิยายเชิงอัตชีวประวัติเล่มนี้ว่า คงไม่อาจจะเขียนเล่าเรื่องราวได้ตั่งนักเขียนฝรั่งเศสที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสมาแต่กำเนิดได้ แต่ก็เขียนเล่าด้วยภาษาฝรั่งเศสเท่าที่ตนสามารถทำได้ นอกจากนี้ อโกต้า คริสต็อฟ ยังมองว่า การใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นสิ่งที่เธอไม่ได้เลือก แต่เป็นเพราะเหตุบังเอิญ ภาพความทรงจำอันเลวร้ายในชีวิตของนักเขียนสตรีผู้นี้สะท้อนอยู่ในนวนิยายของเธอตลอดเวลา อโกต้าต้องอพยพลี้ภัยไปอยู่ที่สวีตเซอร์แลนด์ ต้องเริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศสที่นั่น ภาษาที่เธอขนานนามว่า “Langue ennemie” (ภาษาของศัตรู) ถึงแม้ว่างานเขียนของเธอจะใช้ภาษาง่าย สั้น กระชับ ไม่ผูกประโยคที่ซับซ้อนมากนัก ทว่าแฝงด้วยความหมายที่ลึกซึ้ง เป็นการใช้นำคำสั้นๆ ง่ายๆ แต่มีความหมายที่ทรงพลังอย่างยิ่ง

3. แก่นของเรื่องและจุดมุ่งหมาย (Theme and Purpose)

วรรณกรรมหรือนวนิยายเป็นคั่นฉ่องสะท้อนชีวิตของผู้เขียน แก่นเรื่องในนวนิยายเล่มนี้คือการเสนอภาพความทรงจำของอโกต้าตั้งแต่ช่วงวัยเด็กจนกระทั่งลี้ภัยมาพำนักที่เมืองเนอชาแดล ผู้เขียนประสงค์จะถ่ายทอดความขมขื่น การพลัดพราก และความเศร้าผ่านตัวหนังสือ เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพเหตุการณ์และมีความรู้สึกร่วมไปกับเธอ

อโกต้าเริ่มเรื่องโดยการกล่าวถึงชีวิตในวัยเด็ก บรรยายสภาพของผู้คนในเมืองที่ไม่มีไฟฟ้าหรือน้ำประปา และปราศจากสาธารณูปโภคใดๆ เธอเล่าว่าพ่อเป็นครูเพียงคนเดียวของหมู่บ้าน อโกต้าเริ่มเรียนหนังสือกับพ่อ *“Je vais au fond de la classe, là où il y a toujours des*

places vides derrière les plus grands” “...J’attrape la maladie inguérissable de la lecture” (2004, 7) “ฉันไปนั่งอยู่ท้ายห้องเรียนซึ่งมีที่ว่างอยู่สองสามที่ด้านหลังพวกเรานี่” “ตอนนี้ฉันกลายเป็นโรคนอนหนังสือจนแก้ไม่ได้เสียแล้ว” คำพูดดังกล่าวแสดงถึงจุดเริ่มต้นที่ทำให้เธอรักการอ่าน แม้กระทั่งวันที่อพยพลี้ภัยมาอยู่ที่เมืองเนอชาแตลแล้ว ถึงจะพูดภาษาฝรั่งเศสไม่ได้ แต่ด้วยนิสัยที่รักการอ่านและมุ่งมั่น จึงทำให้เธอเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสและพัฒนาการใช้ภาษาฝรั่งเศสจนได้รับประกาศนียบัตรคะแนนดีเยี่ยมจากการเรียนภาษาฝรั่งเศส “Je lis. C’est comme une maladie. Je lis tout ce qui me tombe sous la main, sous les yeux...” (2004, 5) “ฉันอ่าน อ่านมากเสียจนคิดว่านี่คือโรคบ้าอ่านชนิดหนึ่ง อ่านทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในมือ และอ่านทุกอย่างที่ผ่านตา”

ในวัยเด็กอโกต้า คริสต็อฟเป็นเด็กที่ชอบเล่าเรื่องราวต่างๆ และยังชอบแต่งเรื่องราวต่างๆ ขึ้นมาเล่าด้วย เมื่อยายของเธอมาเยี่ยมเธอที่บ้าน และพาเธอเข้านอน อโกต้าจะไม่ยอมให้ยายเล่าเรื่องต่างๆ ให้ฟังก่อนนอน เพราะอโกต้าขอเป็นผู้ที่เล่าเรื่องเอง “Je sors de mon lit, je dis à grand-mère: les histoires, c’est moi qui les raconte, pas toi.” (2004, 9) “ฉันลุกจากเตียงของฉัน กระซิบบอกยายว่า ฉันจะเป็นคนเล่าเรื่องราวเหล่านี้เอง” เธอมักแต่งเรื่องเพื่อหลอกน้องชายบ่อยๆ ครั้งหนึ่งเธอปั่นเรื่องขึ้นมาหลอกตีสาน้องชายคนเล็กกว่า เขาไม่ใช่ลูกแท้ๆ ของแม่ เป็นลูกที่แม่เก็บมาเลี้ยง การแกล้งโกหกน้องชายทำให้เธอถูกแม่ทำโทษอยู่สม่ำเสมอ

เมื่ออโกต้ามีอายุ 14 ปี ครอบครัวได้ส่งเธอไปอยู่ที่โรงเรียนประจำ เธอจึงเริ่มฝึกเขียนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา “Quand, séparée de mes parents et de mes frères, j’entrerai à l’internat dans une ville inconnue, ou, pour supporter la douleur de la séparation, il ne me restera qu’une solution : écrire” (2004, 12) จุดประสงค์การเขียนก็เพื่อบรรเทาความโดดเดี่ยวและคลายจากความเศร้าในการพลัดพราก อโกต้า คริสต็อฟเริ่มถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ จากความคิดของเธอออกมาเป็นตัวอักษร ความโศกเศร้าที่เกิดจากการพลัดพรากเป็นประเด็นที่ฝังใจอโกต้ามาโดยตลอด อโกต้ามักสะท้อนความรู้สึกนี้ผ่านตัวอักษรในวรรณกรรมหลายๆ เล่มของเธอ

การพลัดพรากจากครอบครัวและคนที่รักเป็นความทุกข์ทรมานที่ฝังอยู่ในจิตใจของผู้เขียน ความโศกเศร้าจากการสูญเสียอิสรภาพ การพลัดพรากจากครอบครัว “Je pleure la perte de mes frères, de mes parents, de notre maison familiale qu’habitent à présent des étrangers” “Je pleure surtout ma liberté perdue” (2004, 15) “ฉันร้องไห้กับการสูญเสียน้องชาย การพลัดพรากจากพ่อแม่ และการละทิ้งบ้านเกิด บ้านเกิดที่

ปัจจุบันกลับกลายเป็นสถานที่ต่างถิ่นสำหรับฉัน ฉันรู้ว่าให้กับการสูญเสียอิสรภาพของตนเอง” สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้อโกต้าเริ่มเขียนเพื่อระบายความทุกข์ ความเสียใจที่อยู่ในจิตใจ ออกมาเป็นตัวหนังสือ “...j’invente même une écriture secrète pour que personne ne puisse le lire. J’y note mes malheurs, mon chagrin, ma tristesse, tout ce qui me fait pleurer en silence le soir dans mon lit.” (2004, 15) “...ฉันปั่นแต่งแม่กระทั่งตัวอักษรที่ไม่ว่าใครก็มีอาจอ่านข้อความนั้นเข้าใจได้ ฉันบันทึกความทุกข์ตรม ความโศกเศร้าของฉัน จดบันทึกทุกสิ่งที่ทำให้ฉันต้องแอบร้องไห้เสียบๆ อยู่บนเตียงยามค่ำคืน” ในตอนท้ายของบทอโกต้า คริสตอฟ เขียนกลอนขึ้นมาบทหนึ่งเพื่อย้อนนึกถึงชีวิตที่แสนอิสระก่อนที่จะเข้ามาอยู่ที่โรงเรียนประจำแห่งนี้ เธอนึกถึงเมื่อครั้งเดินเท้าเปล่าเข้าไปเที่ยวในป่ากับพี่ชายและน้องชาย นึกถึงตอนปั่นขึ้นไปเล่นบนกิ่งไม้ บางครั้งก็พลาดตกลงมา นึกถึงตอนยามค่ำที่เธอมักจะปั่นขึ้นไปเล่นบนหลังคาที่พี่ชาย

“Hier, tout était plus beau,
La musique dans les arbres
Le vent dans mes cheveux
Et dans tes mains tendues
Le soleil. ”

“วานนี้ทุกสิ่งดูสวยงาม
ทั้งเสียงดนตรีในแมกไม้
สายลมที่พลิ้วผ่านเส้นผมของฉัน
และแสงแดดในมือที่เธอยื่นให้”

ผู้เขียนหยิบยกบทกลอนข้างต้นนี้ไปกล่าวไว้ในนวนิยายเรื่อง **Hier** (เมื่อวาน) อีกด้วย ในปี ค.ศ. 1950 ประเทศฮังการีประสบปัญหาความทุกข์ยากอันเนื่องมาจากภาวะหลังสงคราม แม้ว่าอโกต้าจะไม่รับผลกระทบมากนักจากสภาวะดังกล่าวเนื่องจากโรงเรียนประจำที่เธอพักอยู่นั้นได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล แต่ถึงกระนั้นความเป็นอยู่และอาหารการกินก็ลำบากมากขึ้น ผู้เขียนเล่าชีวิตในช่วงนั้นโดยยกเหตุการณ์ที่เป็นบ่อเกิดของการเขียนบทละครของเธอ โดยในช่วงเวลานั้นร่องเท้าของเธอชำรุดและไม่มีคู่สำรองไว้คอยเปลี่ยนเหมือนเพื่อนคนอื่นๆ อโกต้าตระหนักว่าครอบครัวของเธอขัดสน จึงไม่ขอความช่วยเหลือจากครอบครัว ดังนั้นเธอจึงร่วมกับเพื่อนสองสามคนคิดสร้างละครสั้นๆ ขึ้นมาโดยเรียกเก็บค่าเข้าชมเล็กๆ น้อยๆ เพื่อนำเงินนั้นมาประทังชีวิต “Le spectacle marche bien, nous remportons un énorme succès, les spectateurs se bousculent jusqu’au corridor.” (2004, 20) “การแสดงดำเนินไปอย่างราบรื่น พวกเราประสบความสำเร็จอย่างมาก นักแสดงต่างซุกลมุนกันอยู่ที่ระเบียบัง” หลังจากทีอโกต้าลี้ภัยมาอยู่ที่เนอซาเตลในสวีตเซอร์แลนด์แล้ว เธอได้มีโอกาสเขียนบทละครขึ้นอีกครั้ง เรื่อง **John et Joe** และได้รวมกลุ่มเพื่อนจัดละครขึ้นมาในหมู่บ้านเพื่อหารายได้เล็กๆ น้อยๆ

ความคิดของอโกต้า คริสต็อฟในวัยเด็กมีแต่เพียงภาษาฮังการีเท่านั้นที่ใช้สื่อสารระหว่างกัน เพราะเป็นภาษาแม่ ภาษาที่เธอใช้พูด เขียนในประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของเธอ จนเมื่อครอบครัวย้ายไปอยู่ในเมืองซึ่งตั้งอยู่ตรงบริเวณรอยต่อของอีกประเทศหนึ่ง ผู้คนที่นี่ต่างพูดภาษาเยอรมัน หลังจากนั้นไม่นาน สหภาพโซเวียตก็เข้ายึดครองฮังการีและบังคับให้ผู้คนเรียนและพูดภาษารัสเซีย ในทัศนะของอโกต้า ทั้งภาษาเยอรมันและภาษารัสเซียต่างเป็น “*langue ennemie*” ภาษาศัตรู เป็นภาษาของประเทศที่เป็นศัตรูซึ่งเข้ามายึดครองดินแดนฮังการีไว้ เมื่ออายุได้ 21 ปี อโกต้าอพยพลี้ภัยมาพำนักที่สวีเดน ต้องใช้ชีวิตและเผชิญกับผู้คนที่ใช้ภาษาที่ไม่เคยรู้จักแม้แต่บ่อย “*C’est pour cette raison que j’appelle la langue française comme une langue ennemie, elle aussi. Il y a encore une autre raison, et c’est la plus grave : cette langue est en train de tuer ma langue maternelle.*” (2004, 24) สำหรับอโกต้า คริสต็อฟนั้น “ภาษาฝรั่งเศส” เปรียบเสมือนศัตรูที่กำลังจะทำให้เธอต้องสูญเสียภาษาแม่ของเธอไปที่ละนิด

สตาลินถึงแก่อสัญกรรมเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1953 ทุกคนในโรงเรียนประจำต่างถูกบังคับให้อยู่ในสภาวะเศร้าหมอง นักเรียนถูกสั่งห้ามไม่ให้ร้องเพลงเมื่อเข้าแถว และเด็กทุกคนจะถูกปลุกขึ้นมาขึ้นไว้อาลัยให้แก่สตาลิน “*La tristesse est obligatoire à l’internat.*” “*...Non. Vous allez à l’école comme d’habitude. Mais ne chantez pas.*” (2004, 25) “ความโศกเศร้าเป็นเรื่องที่ทุกคนในโรงเรียนประจำต้องปฏิบัติ” “...ไม่ คุณไปโรงเรียนได้ตามปกติ เพียงแต่ห้ามร้องเพลง”

อโกต้าเริ่มต้นบทนี้ด้วยฉากปัจจุบัน คือเมื่อได้ยินข่าวจากโทรทัศน์รายงานว่า เด็กอายุ 10 ปีเสียชีวิตเพราะความหนาวหลังจากที่เดินข้ามเขตพรมแดนสวีเดนเข้ามา อโกต้าจึงย้อนนึกถึงเหตุการณ์เมื่อปี ค.ศ. 1956 ที่ตนเองและครอบครัวต้องเดินเท้าผ่านป่าเขามาพร้อมกับเพื่อนร่วมชะตากรรมชาวฮังการีอีกราวสิบกว่าคน เพื่อข้ามมายังพรมแดนของออสเตรีย เธอบรรยายเหตุการณ์ในช่วงคืนนั้นได้อย่างละเอียดลออจนผู้อ่านสามารถนึกภาพเหตุการณ์ตามไปด้วยราวกับว่าได้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์เดียวกันกับเธอ “*J’ai laissé en Hongrie mon journal à l’écriture secrète, et aussi mes premières poèmes. J’y ai laissé mes frères, mes parents, sans prévenir, sans leur lire adieu ou au revoir. Mais surtout, ce jour-là, ce jour de fin novembre 1956, j’ai perdu définitivement mon apparence à un peuple.*” (2004, 35) “ฉันทิ้งบันทึกส่วนตัว ที่บันทึกไว้ที่ฉันเขียนไว้ที่ฮังการี ฉันทิ้งน้องชาย ละทิ้งพ่อแม่ไปโดยไม่ได้กล่าวแม่คำจากลา จนกระทั่งเมื่อปลายเดือนพฤศจิกายน 1956

ฉันสูญเสียความเป็นชาวฮังการีอย่างสมบูรณ์” ผู้เขียนทิ้งท้ายบทด้วยภาพความทรงจำอันคมชัดเมื่อต้องเดินจากทุกสิ่งทุกอย่างในวัยเด็ก จากบ้านเกิดจากพี่และน้องชายจากพ่อแม่ และที่สำคัญเธอได้สูญเสียความเป็นชาวฮังการีนับแต่วันนั้นเป็นต้นมา

ผู้อ่านจะเข้าใจรายละเอียดการเดินทางจากบ้านเกิดจนถึงที่พำนักสุดท้ายของ อโกต้า คริสต็อฟ เธอ สามี และลูกสาววัยสี่ขวบ เดินเท้าข้ามมายังเขตประเทศออสเตรีย พวกเขาและชาวฮังการีคนอื่นๆ ถูกนำขึ้นรถ และพาไปยังค่ายช่วยเหลือผู้ลี้ภัย ณ กรุงเวียนนา จากนั้นเธอกับครอบครัวต้องโดยสารรถไฟเพื่อข้ามมายังเมืองโลซานน์ พวกเขาพักอยู่ที่โลซานน์ 1 เดือนก่อนจะถูกส่งต่อไปยังเมืองซูริค เพื่อรอส่งไปยังประเทศที่สาม ในที่สุด เธอและครอบครัวถูกส่งมาอยู่ที่หมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่งในเมืองเนอซาเตล ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ นับเป็นสถานที่พำนักสุดท้ายตลอดอายุขัยของอโกต้า คริสต็อฟ “*Quelle aurait été ma vie si je n’avais pas quitté mon pays? Plus dure, plus pauvre, je pense, mais aussi moins solitaire, moins déchirée, heureuse peut-être.*” (2004, 40) ชีวิตของเธอจะเป็นอย่างไร หากยังอยู่ที่บ้านเกิด อาจจะลำบากกว่า แร้นแค้นกว่า แต่แน่นอนว่า คงมีความสุข ไม่รู้สักอ้างว้าง ไม่ทุกข์ทรมานจิตใจแบบนี้

หลังจากที่อโกต้า คริสต็อฟและครอบครัวมาถึงเมืองเนอซาเตล และเข้าทำงานที่โรงงานผลิตนาฬิกาที่ฟงแตนเมอลงแล้วนั้น ทุกเช้าเธอจะต้องตื่นตอนตีห้าครึ่ง ป้อนข้าว และแต่งตัวให้ลูกสาว เดินมารอรถประจำทางตอนหกโมงครึ่ง เธอจะพาลูกไปฝากไว้ที่เนอสเซอร์ก่อนเข้ามาทำงานที่โรงงาน พอตกเย็นก็พาลูกกลับบ้าน ทำกับข้าว พาลูกเข้านอน ตอนดึก เธอจะมีเวลาเล็กน้อยเพื่อเขียนเรื่องราวต่างๆ “*Matériellement, on vit un peu mieux qu’avant. Nous avons deux chambres au lieu d’une. Nous avons assez de charbon et une nourriture suffisante. Mais par rapport à ce que nous avons perdu, c’est trop cher payé.*” (2004, 43) ภาพชีวิตช่วงวัยนี้ของอโกต้าฝังลึกในความรู้สึกของเธอ ครั้งที่เธอเขียนวรรณกรรมเรื่อง **เมื่อวาน** (Hier) ภาพเหตุการณ์นี้ถูกฉายซ้ำอีกครั้งหนึ่ง สิ่งที่แตกต่างกันก็คือในวรรณกรรมเรื่อง **เมื่อวาน** อโกต้าถ่ายทอดเหตุการณ์ในชีวิต ผ่านตัวละครผู้ชายชื่อโตเบียส (Tobias) “*Aujourd’hui, je recommence la course imbécile. Je me lève à cinq heures du matin, je me lave, je me rase, je fais du café, je m’en vais, je cours jusqu’à la place Principale, je monte dans le bus, je ferme les yeux, et toute l’horreur de ma vie présente me sauté au visage. Le bus s’arrête cinq fois. Une fois aux confins de la ville et une fois dans chaque village que nous*

traverserons. Le quatrième village est celui où se trouve la fabrique dans laquelle je travaille depuis dix ans.” (1995, 47) “วันนี้ผมเริ่มวงจรงี้เง่าอีกครั้ง ผมตื่นตีห้า อาบน้ำ โกงหนวด ชงกาแฟดื่ม แล้วออกจากบ้าน วิ่งไปจนถึงจัตุรัสแพริงชิปาล ขึ้นรถเมล์หลับตาลง แล้วภาพอันเลวร้ายในชีวิตของผมก็ผุดขึ้นตรงหน้า รถเมล์จอดทั้งหมดห้าครั้ง จอดตรงสุดเขตเมืองครึ่งหนึ่งและอีกครึ่งหนึ่งจะจอดตามหมู่บ้านต่างๆ ที่เป็นทางผ่าน หมู่บ้านที่สี่คือหมู่บ้านที่โรงงานซึ่งผมทำงานอยู่เป็นเวลาสิบปีตั้งอยู่ – โรงงานผลิตนาฬิกา” (1995, 47) ชีวิตความเป็นอยู่ของเธอนับว่าดีกว่าแต่ก่อน มีที่พัก มีสาธารณูปโภคที่ทำให้ชีวิตสบายขึ้นแต่นั้นก็เพียงแค่อ่านวัตถุเท่านั้น สำหรับอโกต้าแล้วมันแลกไม่ได้เลยกับสิ่งที่เธอสูญเสียไป “*C’est ici que commence le désert. Désert social, désert culturel...*” (2004, 42) ในทัศนะของอโกต้า คริสต็อฟ เมืองเนอชาแตลเปรียบเหมือนห้วงทะเลสาบ ไร้ซึ่งความอึมเิบใจ ไร้ความเบิกบานในชีวิต

อโกต้าเล่าถึงความสิ้นหวังในการเป็นนักเขียนหลังจากที่ได้ลี้ภัยมาอยู่ที่เมืองเนอชาแตล แต่ทว่าหลังจากนั้นเธอได้เริ่มเขียนบทละครเป็นภาษาฝรั่งเศสเรื่อง “*John et Joe*” บทละครดังกล่าวถูกนำไปแสดงหลังอาหารค่ำในร้านกาแฟกลางเมือง นี่คือจุดเริ่มต้นที่ทำให้เธอเขียนบทละครเป็นภาษาฝรั่งเศสมาเรื่อยๆ อโกต้ามีผลงานบทละครรวมแล้ว 10 เรื่อง ในปี ค.ศ. 1978 สถาบันวิทยุสวีตเซอร์แลนด์ได้ตีพิมพ์เผยแพร่บทละครของเธอจำนวน 5 ชิ้น หลังจากที้อโกต้า คริสต็อฟประสบความสำเร็จจากการเขียนบทละคร ท้ายบทเธอเล่าถึงการตีพิมพ์ *Le Grand Cahier* (บันทึกชีวิต) นวนิยายเล่มแรกของเธอกับสำนักพิมพ์เลอเซย (Le Seuil)

อโกต้า คริสต็อฟ จดจำช่วงแรกของชีวิตที่เมืองเนอชาแตลได้เป็นอย่างดีและไม่มีวันลืม “*Moi, je m’en souviens. L’usine, les courses, l’enfant, les repas. Et la langue inconnue. A l’usine, il est difficile de se parler. Les machines font trop de bruit...*” (2004, 52) “ฉันจดจำเรื่องราวทุกอย่างได้ดี ทั้งเรื่องโรงงาน ห้องเรียน ลูก มีอาหาร และภาษาที่ฉันไม่รู้จัก ขณะที่อยู่ในโรงงานเรากุญกันไม่ค่อยได้เนื่องจากเครื่องจักรส่งเสียงดังมาก” แต่ละวันของเธอผ่านไปอย่างยากลำบาก การสื่อสารด้วยภาษาฝรั่งเศสในขณะนั้นเป็นเรื่องยาก แต่โชคดียี่เพื่อนร่วมงานของเธอคอยสอนอยู่เสมอ หลังจากผ่านไป 5 ปี เธอพูดสื่อสารภาษาฝรั่งเศสได้ แต่ก็ยังอ่านหนังสือไม่ออก เธอรู้สึกตัวเองนั้นเป็นพวก “อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” จนเมื่อลูกสาวถึงวัยที่ต้องเข้าโรงเรียน เธอจึงมีโอกาสเริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศสอย่างจริงจังที่มหาวิทยาลัยเนอชาแตลจนได้รับประกาศนียบัตรด้วยคะแนนดีเยี่ยม “*Écrire en français, j’y suis obligée. C’est un défi...Le défi d’une analphabète*” (2004, 54) อโกต้า คริสต็อฟทิ้งท้ายนวนิยายเชิง

อัตชีวประวัติเรื่องนี้ไว้ด้วยวิวาทะที่ว่า “ฉันจำเป็นต้องเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส เพราะเป็นเรื่องทำ
หาย ทำหายสำหรับคนไม่รู้หนังสืออย่างฉัน”

4. การสร้างตัวละคร (Characterization)

อาจกล่าวได้ว่า ผลงานแทบทุกเรื่องของอโกต้า คริสต็อฟ สะท้อนประวัติชีวิตของผู้เขียน
สตรีพลัดถิ่นผู้นี้ เช่น Hier (1996) เป็นวรรณกรรมที่มุ่งเสนอภาพชีวิตของชายผู้ลี้ภัยคนหนึ่ง
ผู้เขียนกำหนดให้ตัวละครเอกเป็นผู้ชายชื่อโตเบียส (Tobias) เด็กหนุ่มที่มีแรงกดดันภายในใจมา
ตั้งแต่วัยเยาว์ เด็กหนุ่มมักจะฝันถึงหญิงผู้เป็นที่รัก และมักพาความรู้สึกของตนกระโจนลงไปใน
โลกแห่งจินตนาการและความเพ้อฝัน แต่หากสืบค้นข้อมูลแล้วจะพบว่า โครงเรื่องและฉาก คือ
ภาพสะท้อนชีวิตของอโกต้า เพียงแต่เปลี่ยนให้ตัวละครให้เป็นเด็กผู้ชายเท่านั้น

ส่วนนวนิยายเชิงอัตชีวประวัตินี้ (2004) ผู้เขียนกำหนดให้ “อโกต้า” เป็นตัวละครเอก
ของเรื่องเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวจากวัยเด็กจนถึงช่วงชีวิตหลังลี้ภัยมาอยู่ที่เมืองเนอชาแตลแล้ว

5. แรงจูงใจ (Motivation)

จากคณงานโรงงานผลิตนาฬิกา อโกต้า คริสต็อฟกลายเป็นนักเขียนสตรีชาวสวิส ผู้มี
ชื่อเสียงโด่งดังได้อย่างไร เธอเริ่มเขียนครั้งแรกเมื่ออายุ 13-14 ปี เป็นบทกวีภาษาอังกฤษเรียนก่อน
เมื่อถูกส่งตัวไปอยู่โรงเรียนประจำ กวีนิพนธ์ของเธอได้รับการตีพิมพ์ในนิตยสารวรรณคดี
อังกฤษ และจากบทสัมภาษณ์หนึ่งของผู้เขียนซึ่งปรากฏอยู่ในเว็บไซต์
www.culturalactif.ch/ecrivains/kristof.htm ได้ชี้ให้เห็นความอดสาหะของเธอในการเริ่ม
เรียนภาษาฝรั่งเศส ความว่า “Surtout en usine. On ne parlait pas. J'apprenais un peu
avec ma fille. Après cinq ans, la ville de Neuchâtel m'a donné une bourse pour
apprendre le français. Alors, j'ai commencé à traduire mes poèmes et à écrire
en français. Un ami me corrigeait les fautes d'orthographe. On a joué mes
pièces dans la région et aussi à la radio romande.” “ยิ่งในโรงงาน พวกเราแทบไม่ได้
พูดคุยกัน ฉันมีโอกาสเรียนรู้ภาษานิดหน่อยจากลูกสาว หลังจากนั้น 5 ปี ฉันได้รับทุนเรียนภาษา
ฝรั่งเศสจากเมืองเนอชาแตล ฉันจึงได้เริ่มแปลและเขียนบทกวีเป็นภาษาฝรั่งเศส เพื่อนของฉัน
ช่วยแก้ไขตัวสะกดให้ เราแสดงละครในเมืองและแสดงละครผ่านทางวิทยุด้วยกัน” เมื่อครั้งที่เธอ
ทำงานอยู่ในโรงงาน เธอได้เรียนรู้จากลูก หลังจากที่อยู่ที่นั่นได้ 5 ปี เธอก็ได้รับทุนจากเมืองเนอ

ซาแตลให้เรียนภาษาฝรั่งเศส นั่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่เธอได้เริ่มนำเอาบทกวีที่เคยเขียนเป็นภาษาฮังการีมาแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส โดยจะมีเพื่อนคอยช่วยเหลือแก้ไขเมื่อสะกดผิด

ครั้งหนึ่งอโกต้าได้ให้สัมภาษณ์ไว้ในเว็บไซต์ www.lelibraire.com ว่า “*Qu’est-ce qui vous a donc poussé à écrire Hier?*” “*Quand nous sommes arrivés en Suisse en 1956, je voulais parler de la vie des réfugiés, de mes compatriotes, de la souffrance des Hongrois en exil, des suicides, du travail à l’usine*” “สิ่งที่ผลักดันให้ฉันเขียนนิยายเรื่อง **เมื่อวาน** เกิดจากตอนที่เราเดินทางลี้ภัยมาถึงประเทศสวิตเซอร์แลนด์ในปี ค.ศ. 1956 ฉันอยากเขียนเล่าเรื่องชีวิตของผู้ลี้ภัย อยากเขียนเล่าเรื่องถึงเพื่อนร่วมชาติเดียวกันฉัน และอยากเขียนเล่าเรื่องความทุกข์ทรมานของผู้อพยพชาวฮังการี การฆ่าตัวตาย และการทำงานในโรงงาน” จากบทสัมภาษณ์นี้ตอกย้ำให้เห็นถึงความโหดร้ายของสงคราม ความลำบากยากเข็ญของเธอและครอบครัวที่ต้องเดินอพยพมาจนถึงประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ไม่นานนักหลังจากที่เธอและครอบครัวได้อพยพมาอยู่ที่เมืองเนอซาแตลแล้วนั้น เธอก็แยกทางกับสามี เธอจะต้องตื่นตั้งแต่ตีห้าทุกๆ วัน เพื่อเตรียมอาหารและนำลูกไปฝากเลี้ยงในสถานรับเลี้ยงเด็กอ่อนก่อนที่จะไปทำงานที่โรงงานผลิตนาฬิกาที่เมืองฟองแตนมอลง (Fontainemelon) ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับเมืองเนอซาแตลซึ่งในขณะนั้นเธอยังสื่อสารภาษาฝรั่งเศสไม่ได้

6. ฉาก (Scene)

เมื่อเกิดสงครามในช่วงปี ค.ศ. 1939-1945 ฮังการีได้เข้าร่วมกับพรรคนาซีเยอรมนี อโกต้า คริสต็อฟ และครอบครัวจึงย้ายมาอยู่ที่เมืองเล็กๆ แห่งหนึ่งชื่อโกเซก (Köszeg) ใกล้กับพรมแดนออสเตรีย เมื่อสิ้นสุดสงคราม สหภาพโซเวียตได้ครอบครองฮังการี ในปี ค.ศ. 1949 ภาษารัสเซียจึงกลายเป็นภาษาสำคัญที่ใช้สื่อสารกันในยุคนั้น เมื่ออายุได้ 14 ปี เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำที่กองทัพควบคุม ซึ่งเต็มไปด้วยบรรยากาศที่น่าเบื่อและทุกข์ทรมาน พี่ชายคนโตถูกส่งไปอยู่ที่พักประจำเช่นกันแต่อยู่คนละเมือง ห่างจากโรงเรียนประจำของอโกต้า 20 กิโลเมตร ส่วนน้องชายคนเล็กยังคงอยู่กับแม่เช่นเดิม สถานที่แห่งนี้ทำให้อโกต้าเริ่มเขียนบทกวีเป็นภาษาฮังการี นอกจากนั้น เธอได้เขียนเล่าเรื่องราวความทุกข์และความยากลำบากไว้ในสมุดบันทึกประจำวันอีกด้วย ฮังการีประสบปัญหาความยากจนอย่างหนักในปี ค.ศ. 1950 ครอบครัวของเธอไม่อาจผ่านวิกฤตนี้ไปได้ พ่อถูกจำคุก ส่วนแม่ต้องทำงานหนัก อโกต้าจึงถูกทอดทิ้งไว้ในหอพักของโรงเรียนประจำ เธอจึงสร้างละครและเรียกเก็บเงินจำนวนเล็กน้อยจากผู้ชม เพื่อนำเงินไปใช้ประทังชีวิตในช่วงนั้น

ในช่วงปี ค.ศ. 1956 ได้เกิดสงครามภายในฮังการีหลังจากที่สงครามครั้งที่ 2 สงบลง (la révolution des Conseils ouvriers) ประเทศในยุโรปตะวันออกถูกโซเวียตครอบงำและปกครองตามระบอบคอมมิวนิสต์ ประเสริฐ เรื่องสกุล (2513, 52) ได้กล่าวถึงสภาพความวุ่นวายของฮังการีไว้ว่า “...ตอนปลายเดือนตุลาคม 1956 ประเทศฮังการีได้ลุกฮือขึ้น แข็งข้อต่อโซเวียตผู้เป็นนายเพื่อเรียกร้องให้เลิกนิยมลัทธิสตาลิน ซึ่งเป็นลัทธิคอมมิวนิสต์ของโซเวียต หันมาสถาปนาปกครองโดยกฎหมาย แต่เมื่อพวกคอมมิวนิสต์ในฮังการีพยายามที่จะระงับความเคลื่อนไหวอันนี้ กลับเป็นชนวนจี้ให้ประชาชนซึ่งเป็นชนเผ่าแม็กยาร์ลุกฮือขึ้นแข็งข้อต่อรัฐตำรวจซึ่งข่มขู่พวกตน เหตุการณ์การต่อสู้กันเองในฮังการีนี้ทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง 25,000 คน และมีผู้อพยพละถิ่นฐานเดิมสู่ดินแดนต่างประเทศถึง 150,000 คน” ขณะนั้นอโกลต้า อายุ 21 ปี แต่งงานแล้วและมีลูกสาววัย 4 เดือน เธอกับครอบครัวตัดสินใจเดินทางหนีออกจากประเทศเข้ามาทางประเทศออสเตรีย และโดยสารรถยนต์ไปยังศูนย์ผู้อพยพกรุงเวียนนาเพื่อขอลี้ภัยไปประเทศที่สาม เธอกับครอบครัวถูกส่งไปที่โลซานน์ แล้วส่งต่อไปยังซูริค จนในที่สุดเธอมาถึงบริเวณเนินเขาในเขตเมืองเก่าที่เมืองเนอชาแตลโดยบังเอิญและไม่เคยจากเมืองนี้ไปอีกเลย ภาพความทรงจำอันเลวร้ายถ่ายทอดอยู่ในวรรณกรรมเรื่อง **Hier** (เมื่อวาน) “*J’ai marché dans les champs de maïs et de blé, j’ai marché dans une forêt. J’allais où le soleil se couchait, je savais qu’il y avait d’autres pays à l’ouest, des pays différents du nôtre*” (1995, 39) “ฉันเดินผ่านไร่ข้าวโพดและทุ่งข้าวสาลี เดินเข้าไปในป่า ฉันเดินมุ่งหน้าไปยังดินแดนที่พระอาทิตย์ขึ้น ฉันรู้ว่ายังมีประเทศอื่นอยู่ทางทิศตะวันตก ซึ่งเป็นประเทศที่ต่างจากบ้านเมืองของเรา” ประเทศฝั่งตะวันตกในวรรณกรรมเรื่องนี้หมายถึงสวีตเซอร์แลนด์ ซึ่งพวกเขาได้อพยพมา

บทสรุป

การบรรยายในนวนิยายเล่มนี้เป็น การบรรยายแบบเรียงง่ายตรงไปตรงมาเพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของผู้ประพันธ์ ภาษาที่ใช้ไม่ได้ตกแต่งด้วยคำสำนวนที่วิจิตรอลังการแต่เน้นให้ความสำคัญกับรายละเอียดของอารมณ์ความรู้สึกของผู้ประพันธ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งเป็นภาพความทรงจำของผู้ประพันธ์เสมอมา นวนิยายเชิงอัตชีวประวัติลำดับที่ 5 ในบรรดานวนิยายของอโกลต้า คริสต็อฟเล่มนี้สะท้อนภาพเหตุการณ์ในทุกช่วงวัยของอโกลต้า คริสต็อฟได้เป็นอย่างดี ตั้งแต่ชีวิตช่วงวัยเด็กในประเทศฮังการี ช่วงชีวิตที่ลี้ภัยจนได้มาอยู่ที่เมืองเนอชาแตล หรือกระทั่งช่วงชีวิตการทำงานอยู่ในโรงงานผลิตนาฬิกา นวนิยายเล่มนี้เป็นผลงานในช่วงปลายชีวิตของผู้ประพันธ์ซึ่งเป็นกุญแจไขปมเรื่องในนวนิยายลำดับก่อนๆ ของเธอได้เป็น

นวนิยายเชิงอัตชีวประวัติของโกต้า คริสต็อฟ จากผู้ลี้ภัยชาวฮังการี
ผู้การเป็นนักเขียนภาษาฝรั่งเศส

อย่างดี ทั้งนี้ เนื่องจากโกต้า คริสต็อฟมักนำปมเรื่องจากชีวิตของตัวเองไปสอดแทรกไว้ในนวนิยายแต่ละเรื่องด้วย เช่นในผลงานนวนิยายเรื่อง Hier (เมื่อวาน) ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1995 ผู้ประพันธ์ได้ “ถ่ายแบบหรือสะท้อน” ชีวิตของตัวเองไว้ในนวนิยายเล่มนั้นแต่ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านโตบิยาส (Tobias) ตัวละครเอกที่เป็นผู้ชาย ฉะนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า หากผู้อ่านได้เข้าใจพื้นฐานหรือภูมิหลังชีวิตของโกต้า คริสต็อฟจากนวนิยายเล่มนี้แล้วก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นและปมเรื่องในวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ ได้ดียิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. 2550. **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ฌ็อง-ปีแยร์ โกลเด็นชไตน์. 2542. **การอ่านนวนิยาย**. แปลโดย วลัยยา วิวัฒน์ศร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประเสริฐ เรื่องสกุล. 2513. **ยุโรปสมัยใหม่ ค.ศ. 1789-1971**. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาการศึกษา
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. 2511. **แนวทางการเรียนวรรณกรรมวิจารณ์และวรรณคดีวิจารณ์**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
- หทัยวรรณ ไชยะกุล. 2544. **วรรณกรรมศึกษา**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Walter J. De Mordaunt. 1964. **A Writer's guide to Literature**.
- Kristof, A. 1991. **Le Troisième mensonge**. Paris: Editions du Seuil.
- . 1995. **Hier**. Paris: Editions du Seuil.
- . 2004. **L'analphabète: récit autobiographique**. Paris: Editions Zoé.
- . 2005. **C'est égal**. Paris: Editions du Seuil.

รายการอ้างอิงรูปภาพ

ภาพที่ 1

<http://www.philippepache.com/galleries.php?nochapitre=2&noimage=273>

สืบค้นวันที่ 10 กันยายน 2560

ภาพที่ 2

https://ca.wikipedia.org/wiki/Agota_Kristof#/media/File:Krist%C3%B3f_%C3%81got_a_Eml%C3%A9kt%C3%A1bla_Szombathely.JPG

สืบค้นวันที่ 10 กันยายน 2560

ภาพที่ 3

<http://twosa.com/en/>

สืบค้นวันที่ 10 กันยายน 2560